

İş Kazasına Bağlı Göz İçi Yabancı Cisim: Üç Olgu İçin Kader miydi?

Intraocular Foreign Body Due to Occupational Accident: Was It Destiny for Three Cases?

Ebru Esen¹, Saadet Arslan², Nihal Demircan¹,

¹Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Göz Hastalıkları Anabilim Dalı, ADANA

²Malatya Devlet Hastanesi, Göz Hastalıkları Kliniği, MALATYA

Cukurova Medical Journal 2013; 38 (4): 779-782.

ÖZET

İş kazaları sonucu gelişen göz yaralanmaları, görme kaybıyla sonuçlanabilecek oküler travma nedenlerinin başında gelmektedir. Bu tür göz yaralanmalarının önüne geçebilmek için iş kazaları konusunda toplumsal farkındalığı artırmak önemlidir. Ancak göze sıçrayacak bir yabancı cismin ne gibi kötü durumlarla sonuçlanabileceğine tanık olmak bile kişileri önlem almaya teşvik etmek için yeterli olmayabilir. Bu çalışmada delici göz yaralanması ve göz içi yabancı cisim nedeniyle kliniğimize başvuran, aynı aileye mensup ve aynı iş yerinde çalışan 3 olgunun dosya kayıtları, yaralanma şekli, oftalmolojik muayene bulguları, uygulanan cerrahi tedavi ve sonuçları açısından incelendi. Bu tablodan yola çıkarak toplumun iş kazalarına karşı alınacak önlemler konusundaki bilinç durumu sorgulandı ve bu tür yaralanmalara bağlı görme kaybının önüne geçmek için uygulanabilecek korunma yöntemleri tartışıldı.

Anahtar Kelimeler: Penetran göz yaralanması, göz içi yabancı cisim, iş kazası

ABSTRACT

Occupational eye injuries are the leading reasons of ocular traumas that can result in vision loss. To avoid such injuries it is important to increase awareness about work-related accidents. However, even to witness the bad results of the splashing of a foreign body into the eye, may not be enough to encourage people to take precautions. In this study medical records of 3 cases that belong to the same family and working at the same place who admitted to our clinic because of penetrating eye injury and intraocular foreign body, were analyzed in terms of the type of injury, ophthalmologic examination findings, surgical treatment and results. The state of consciousness of the society about the measures to be taken against occupational accidents was questioned, and the prevention methods to avoid vision loss due to such injuries were discussed.

Key Words: Penetrating eye injury, intraocular foreign body, occupational accident

GİRİŞ

Penetran göz yaralanmaları, ağır sonuçlara yol açabilen oftalmolojik acillerdir. Gözün yeniden bütünlüğünü sağlamak ve görme fonksiyonunu olabildiğince koruyabilmek çoğu kez zorlu bir tedavi süreci gerektirir. Penetrasyona eşlik eden göz içi yabancı cisim (GİYC) varlığında daha komplike cerrahiler uygulanması gerekir. İş

kazaları bu tür yaralanmaların önde gelen nedenlerinden biridir. Özellikle genç erkek hasta grubunun aktif çalışma dönemlerinde sık görülmesi nedeniyle tıbbi olduğu kadar sosyolojik açıdan da önem arz eder. Bu kazaların sebep olabileceği görme kaybı, hem sosyal hem ekonomik yönden olumsuz sonuçlar doğurabilmektedir. Uygun tedavi yaklaşımlarıyla hastalara fonksiyonel bir görme

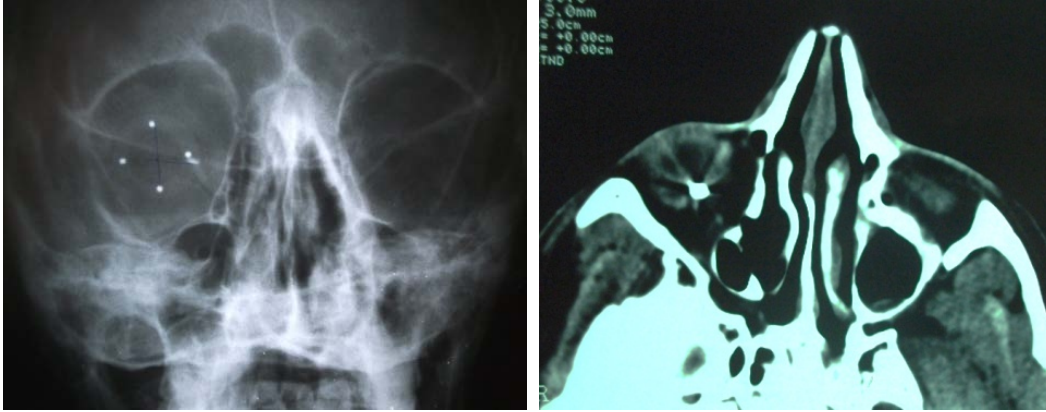
kazandırabilmek mümkün olabilir ancak bazen tüm çabalara rağmen evissereyasyon ya da fitizis kaçınılmaz olmaktadır.

Bu çalışmada, bir hafta arayla iş kazasına bağlı delici göz yaralanması ve GİYC nedeniyle kliniğimize başvuran, aynı iş yerinde çalışan iki kardeş ile 17 ay sonra yine aynı nedenle başvuran kuzenlerinin klinik bulguları, tedavi yaklaşımları ve sonuçları sunuldu.

Olgu sunumu

1. Olgu: Yirmi iki yaşında erkek hasta, çivi çakarken sağ göze metalik cisim sıçraması yakınması ile kliniğimize başvurdu. Oftalmolojik muayenesinde sağ gözde görme keskinliği el hareketleri düzeyinde, göz içi basıncı elle

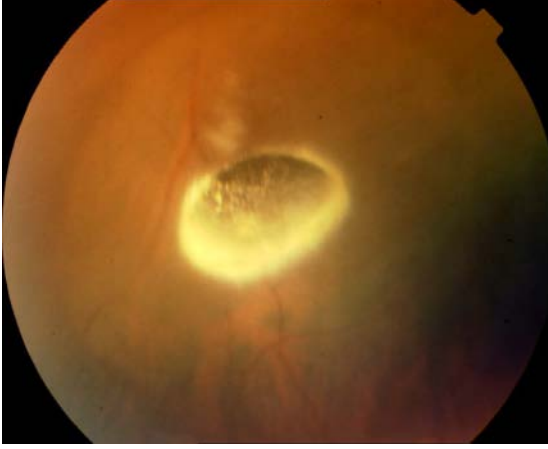
hipotondü. Ön segment muayenesinde kornea santralinde parçalı penetrasyon ve yara dudakları arasında iris dokusu izleniyordu, travmatik kataraktı mevcuttu. Arka segment değerlendirilemedi. Sol göz muayene bulguları doğaldı. İki yönlü orbita grafisinde ve Comberg grafide sağ gözde nazal retina uyan lokalizasyonda radyoopak yabancı cisim izleniyordu (Resim 1a). Bilgisayarlı orbita tomografisinde sağ gözde arka vitreusta, retinanın hemen önünde metalik yabancı cisim görülüyordu (Resim 1b). Hastaya aynı gün kornea penetrasyon tamiri, 7. gün ekstrakapsüler katarakt ekstraksiyonu, pars plana vitrektomi, endomagnit ile GİYC çıkarılması, deka-silikon değişimi uygulandı.

Resim 1a ve 1b. Birinci olguya ait Comberg grafi ve bilgisayarlı orbita tomografisinde sağ gözde metalik göz içi yabancı cisim.

2. Olgu: Birinci olgunun aynı işyerinde çalışan 14 yaşındaki kardeşi, ilk kazadan 6 gün sonra, ağabeyi kliniğimizde yatmaktayken, çivi çakarken sağ göze metalik cisim sıçraması yakınması ile başvurdu. Oftalmolojik muayenesinde, sağ gözde görme keskinliği 6/10, göz içi basıncı elle normaldi. Üst kapakta saat 12 hizasında yabancı cisme ait giriş yeri mevcuttu. Ön segment muayenesinde saat 12 hizasında limbustan skleraya uzanan penetrasyon ve yara dudakları arasında koroid dokusu izleniyordu; lenste üstte lokalize opasite

mevcuttu. Fundus muayenesinde üstte vitreusta yabancı cisim görülmekteydi, papilla ve makula doğaldı (Resim 2). Sol göz muayene bulguları normaldi. İki yönlü orbita grafisinde sağ orbita içerisinde yabancı cisime ait radyoopasite ve bilgisayarlı orbita tomografisinde sağ bulbus okuli içerisinde metalik dansite veren yabancı cisim izleniyordu. Aynı gün hastanın sağ gözüne penetrasyon tamiri yapıldı. Hastaya 7. gün ekstrakapsüler katarakt ekstraksiyonu, pars plana vitrektomi, endomagnit ile GİYC çıkarılması, deka-silikon değişimi uygulandı.

Resim 2. İkinci olguya ait fundus fotoğrafında vitreusta metalik yabancı cisim.

3. Olgu: İki kardeşin kontrolleri devam ederken 17. ayda aynı işyerinde çalışan 16 yaşındaki kuzenleri, çekiçle çalışırken sol gözüne demir parçası sıçraması yakınmasıyla başvurdu. Oftalmolojik muayenesinde, sol göz görmesi ışık hissi düzeyinde, göz içi basıncı elle hipotondü. Kornea parasantralinden saat 3 yönünde limbusa uzanan penetrasyon ve yara dudaklarından iris prolapse izleniyordu; ön kamarada hemoraji ve (+)4 reaksiyon mevcuttu, lens kesifti (Resim 3). Sağ göz muayene bulguları normaldi. İki yönlü orbita grafisinde orbita içinde ve bilgisayarlı tomografide sol göz medial duvarında metalik GİYC mevcuttu. Hastanın aynı gün sol gözüne penetrasyon tamiri yapıldı. Takibinde gelişen kornea problemi nedeniyle hasta geçici keratoprotez ile pars plana vitrektomi yapılan bir merkeze konsülte edildi.

Birinci olgunun postoperatif 3. yıl muayenesinde sağ gözde görme keskinliği 50 cm'den parmak sayar seviyede, tashihle artmıyordu. Göz içi basıncı 10 mmHg idi. Ön segment muayenesinde; korneada vaskülarize lökom, iriste saat 6 hizasında periferik iridektomi, operatuar afaki; fundus muayenesinde retina yatışık izleniyordu. İkinci olgunun postoperatif 3.yıl muayenesinde ise sağ gözde görme seviyesi 2 m'den parmak sayar seviyede, tashihle artmıyordu. Göz içi basıncı 15 mmHg idi. Ön segment muayenesinde korneada

üst parasantralde lökom, iriste saat 6 hizasında periferik iridektomi, operatuar afaki; fundus muayenesinde papilla makula doğal, retina yatışıktı. Üçüncü olgunun takibi ise tedavi edildiği merkezde devam etmekteydi.

Resim 3. Üçüncü olguya ait ön segment fotoğrafında kornea penetrasyonu ve iris prolapsusu

TARTIŞMA

Delici göz yaralanmaları gözde fonksiyon kaybına yol açan nedenler arasında ön sıralarda yer almaktadır. Özellikle gelişmekte olan ülkelerde görme kaybının önemli bir nedenidir¹. Yaralanmanın şekli, büyüklüğü, yeri ve eşlik eden komplikasyonların durumu, son görme keskinliğini etkileyen faktörlerdir². Globun penetran yaralanmalarında GİYC varlığı da prognozu kötü yönde etkilediği bilinen önemli bir sorundur³. Delici göz yaralanmalarının %17-%41'inde GİYC olabileceği bildirilmiştir⁴. Pek çok araştırmada GİYC'le birlikte olan delici göz yaralanmalarının birinci sebebinin iş kazaları olduğu gösterilmiştir; bunlar içinde de çekiçle çalışma ilk sırada gelmektedir⁵.

Epidemiyolojik çalışmalarda genç erkek hasta grubunda görme kaybıyla sonuçlanabilecek önde gelen travma nedenlerinden birinin iş kazaları olduğu gösterilmiştir⁶. Kişilerin çalışma açısından en verimli dönemlerinde meydana gelen bu kazaların sebep olabileceği görme kaybı, yaşam kalitesini etkilediği gibi iş gücü kaybına da neden

olmaktadır. İş güvenliğiyle ilgili mevzuatlarda işverenin ve işçinin uyması gereken genel kurallar içinde, kazalardan korunmaya yönelik alınması gereken tedbirler belirtilmiştir. Ancak bu yönetmelikler günlük uygulamalara yansıtılmadığı takdirde iş kazalarına bağlı yaralanmalar kaçınılmazdır. Oysa ki koruyucu gözlüklerin uygun şekilde kullanılmasıyla iş kazalarına bağlı göz yaralanmalarının %90'ın üzerinde bir oranla önlenilebileceği öngörülmektedir⁷. Ancak risk altındaki kişilere, böyle bir kazayla karşılaşmaları durumunda ne gibi sonuçların kendilerini beklediğini anlatmak ve alınabilecek önlemler konusunda bilgi vermek, bu kişileri gerekli tedbirleri almaya ikna etmek için yeterli midir?

Sunduğumuz seride literatürle uyumlu olarak, yaşları 14-22 arasında olan 3 genç erkek olgu yer almaktadır. Üç hasta da iş yerinde çekiçle çalışırken gözlerine sıçrayan metalik yabancı cisim nedeniyle yaralanmışlardı. Her üç olgu da çalışma esnasında koruyucu gözlük kullanmamaktaydı. Fakat bu çalışmadaki en düşündürücü nokta, aynı iş yerinde çalışan ve aynı aileye mensup üç kişinin ardı ardına böyle bir travmaya maruz kalmasıdır. İş kazalarının, çalışıyor olmanın olası bir sonucu olmaktan çok, basit tedbirlerle kendilerini koruyabilecekleri, önlenilebilir bir durum olduğu konusunda yeterli bilince sahip olmadıkları anlaşılmaktadır.

İş kazalarına bağlı perforan yaralanmaların, özellikle üretken nüfusu etkilediği düşünülerek, sosyal ve ekonomik boyutları ile birlikte

değerlendirilmesi gerekir. Sunduğumuz çalışmada olduğu gibi, kişinin iş kazalarının neden olabileceği olumsuz sonuçlara tanık olması, kişilerin korunma tedbirlerini uygulaması için yeterli olmamaktadır. İş kazaları bir halk sağlığı problemi olarak ele alınmalı ve toplumda bu kazalardan korunma kültürü oluşturulmalıdır. Ayrıca iş güvenliği yönetmeliklerinin uygulanması konusunda daha sıkı denetimler ve yaptırımlar getirilmelidir.

KAYNAKLAR

1. Ünal M, Bilgin AB. Penetran Yaralanmalar ve Gözde Yabancı Cisimler. Türkiye Klinikleri J Ophthalmol-Special Topics. 2011; 4:65-73.
2. Pieramici DJ, Sternberg P Jr, Aaberg TM Sr, Bridges WZ Jr, Capone A Jr, Cardillo JA, et al. A system for classifying mechanical injuries of the eye (globe). Am J Ophthalmol. 1997; 123:820-31.
3. Kaplan AT, Kandemir B, Dib NE, Sayman IB, Selvi C, Doğan ÖK. Açık glob yaralanmaları epidemiyolojisi. Turk J Ophthalmol. 2010; 40:84-8.
4. Demircan N, Soylu M, Yagmur M, Akkaya H, Ozcan AA, Varinli I. Pars plana vitrectomy in ocular injury with intraocular foreign body. J Trauma. 2005; 59:1216-8.
5. Wickham L, Xing W, Bunce C, Sullivan P. Outcomes of surgery for posterior segment intraocular foreign bodies-a retrospective review of 17 years of clinical experience. Graefes Arch Clin Exp Ophthalmol. 2006; 244:1620-6.
6. Soylu M, Sizmaz S, Cayli S. Eye injury (ocular trauma) in southern Turkey: epidemiology, ocular survival, and visual outcome. Int Ophthalmol. 2010; 30:143-8.
7. Kanoff JM, Turalba AV, Andreoli MT, Andreoli CM. Characteristics and outcomes of work-related open globe injuries. Am J Ophthalmol. 2010; 150:265-9.

Yazışma Adresi / Address for Correspondence:

Dr. Ebru Esen
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi
Göz Hastalıkları Anabilim Dalı
01330 ADANA
e-mail: ebrublg@yahoo.com

geliş tarihi/received :24.09.2013

kabul tarihi/accepted:07.12.2013